

JNR.: 426/2004 ARK.: 110 UTVALG: FORMANNSKAP	SAKSNR.: 74/2004	FILNAVN: s/saker/fskap/200474 MØTESTED: HERREDSHUSET MØTEDATO: 28.09.2004
--	------------------	---

SKATTEINNFORDRING, INNKREVING, NOU 2004:12

Saksopplysninger:

Skatteoppkreverutvalgets utredning *NOU 2004:12 Bedre skatteoppkreving* er ved brev av 18.06.04 fra Finansdepartementet lagt til høring på internett for samtlige kommuner med høringsfrist 1. oktober 2004. En viktig bakgrunn for NOU 2004:12 er ønsket om å statliggjøre norsk skatteinnkreving. Stortinget har både ved behandling av St.prp. nr. 44 (ROSA-utredningen) i 1994 og ved behandlingen av St.prp. nr. 41 (STRADEC-utredningen) i 1996 avvist å statliggjøre skatteinnkrevingen i Norge. Flertallsinnstillingen i *NOU 2004:12 Bedre skatteoppkreving* tilrår at ansvaret for skatteinnkrevingen overføres fra kommunene til staten.

Argumenter for fortsatt kommunalt ansvar for skatteinnkrevingen:

Høy løsningsgrad/gode resultater

Norsk skatteinnkreving er i verdenstoppen. De kommunale skatteoppkrevere klarer å innkreve mellom 99 % og 100 % av all utlignet skatt. Små kommuner har like gode innkreivingsresultater som store kommuner. Dette skyldes at skatteinnkreving grunnleggende dreier seg om kommunikasjon mellom skatteoppkrever og skattyter. Effekten av en statliggjøring er ikke utredet, og det er vanskelig å kunne argumentere for at det er noe å tjene på en statliggjøring av skatteinnkrevingen.

God rettssikkerhet

Kommunalt ansvar for skatteinnkrevingen medfører god rettssikkerhet for skattyterne, blant annet ved at det er etablert et klart organisatorisk og ansvarsmessig skille mellom på den ene siden fastsettelsen av skatten (ligningen) og på den annen side innkrevingen av skatten. Avstand mellom fastsettelse og innkreving av skatt er slått fast som et grunnleggende prinsipp i tidligere utredninger og Stortingsbehandlinger av skatteinnkrevingen. Statlige ligningskontor og kommunale skatteoppkreverkontor, slik det er i dag, gir den beste rettssikkerhetsgaranti.

God brukerservice

Det er dokumentert at de kommunale skatteoppkreverkontorene utøver god brukerservice. En landsomfattende undersøkelse gjennomført av Norsk Gallup i 2002 dokumenterer at de kommunale skatteoppkreverkontor scorer vesentlig bedre enn de statlige skattekontorene når det gjelder tilgjengelighet, kundebehandling, saksbehandlingstid, informasjon og forutsigbarhet i saksbehandlingen. Eventuell statliggjøring og sentralisering av skatteinnkrevingen vil således føre til dårligere tilgang til offentlige tjenester i lokalmiljøene

Kommunalt økonomisk selvstyre

Fortsatt kommunalt ansvar for skatteinnkrevingen bidrar til å opprettholde det kommunale økonomiske selvstyre. Det er avgjørende for et levedyktig, lokalt demokrati å kunne påvirke eget inntektsgrunnlag, og det skal være en positiv sammenheng mellom den økonomiske utviklingen i lokalt næringsliv og nivået på lokale, offentlige budsjetter. Forslaget om å gjeninnføre bedriftsskatt som kommunal inntektskilde er ett eksempel på et tiltak som er ment å etablere en slik positiv økonomisk sammenheng mellom lokalt næringsliv og kommunene. Dersom ansvaret for innkrevingen overføres til staten og innkrevingskompetansen i kommunene dermed faller bort, reduseres kommunenes muligheter for å kunne påvirke sitt inntektsfundament, og fremtidige inntektsreformer vil bli vanskeliggjort.

Folkevalgt kontroll og innsyn

Kommunalt ansvar for skatteinnkrevingen gir grunnlag for folkevalgt innsyn og kontroll – blant annet gjennom de allerede etablerte skatteutvalgene. Eventuell statliggjøring og sentralisering vil medføre et "ugjennomsiktig" system med store, statlige sektorkontorer - og reduserte muligheter for folkevalgt innsyn.

Effektiv drift og ressursbruk pga synergieffekter

Kommunalt ansvar for skatteinnkrevingen medfører effektiv drift og ressursbruk ved at skatteinnkreving gjennomføres i det samme miljø som ivaretar kommunenes innkreving av kommunale avgifter og kommunal fakturering. Dermed blir det også mulig å opprettholde levedyktige innkrevingsmiljøer i de små kommunene.

Distriktpolitiske hensyn ivaretas

Kommunalt ansvar for skatteinnkrevingen har positive distriktpolitiske konsekvenser. Dagens desentraliserte lokalisering innebærer at det opprettholdes innkrevingsmiljøer og arbeidsplasser i utkantstrøk og betyr også at lokalt næringsliv har kort vei til en av sine viktigste, offentlige samarbeidspartnere. En eventuell statliggjøring vil bety sentralisering og en reduksjon av antall kontorer ned til ¼ av i dag, hvilket vil ha negative distriktpolitiske konsekvenser.

Dagens skattebetalingsordning fungerer godt

Den foreslåtte statlige organisasjonsmodellen innebærer at dagens velfungerende skattebetalingsordning erstattes av statlig tvangsinnfordring. Man legger opp til en egen tvangsinnfordringsinstans. Skattyterne vil oppleve stigmatisering, ved at frivillig betaling og tvangsinnkreving skilles fra hverandre og plasseres i forskjellige organisasjoner.

Eventuell statliggjøring vil medføre betydelige overgangskostnader

Statliggjøring av skatteinnkrevingen vil medføre betydelige overgangskostnader. Det skal etableres nye kontorer med de etablerings-, drifts- og planleggingskostnader det medfører. Besparelsene på kommunal side ved å fjerne noen få ansatte i hver kommune, som normalt har kontorfellesskap med den øvrige kommunale administrasjon, blir minimale. Ansettelse, opplæring og kompetanseoppbygging for nye skatteoppkrevere vil medføre en betydelig utfordring. Statliggjøring av skatteinnkrevingen medføre provenytnap i en periode som vil strekke seg over flere år. Et forsiktig anslag tilsier et provenytnap på 5 mrd kroner over en 3-års periode dersom skatteinnkrevingen blir statliggjort.

Konsekvensene er ikke utredet

Konsekvensene av eventuell statliggjøring er mangelfullt utredet. Spørsmål som om hvordan en eventuell statliggjøring skal skje – bla. om dette vil kunne gjennomføres som en virksomhetsoverdragelse – er overhodet ikke berørt i utredningen. Mangelen på analyser og konsekvensvurderinger av eventuell statliggjøring av skatteinnkrevningen er en stor svakhet ved utredningen.

Argumenter for statlig ansvar for skatteinnkrevningen:

Likhetsprinsippet

Statens argumenter for å samle skatteinnkrevningen på færre enheter er likebehandling. Med mange små kontorer vil det kunne forekomme at skatteyttere ikke blir likt behandlet fra kommune til kommune, selv om regelverket er likt.

Bemanning og kompetanse

Mange skatteoppkreverkontorer er små og sårbare, dersom det skulle oppstå vakanser eller sykdom. Det kan også være vanskelig å ha spisskompetanse på alle fagfelt til en hver tid. Det hevdes også at kommune ikke prioriterer skatteinnkreving og arbeidsgiverkontroll sterkt nok.

Økonomi

Samling i regionale enheter vil gi mer kostnadseffektive kontorer

Konklusjon

Det å beholde ansvaret for skatteinnkrevningen er etter rådmannens vurdering meget viktig for kommunal sektor og for Norge. Det er selvsagt viktig å forbedre og eventuelt omorganisere funksjoner som ikke fungerer. Det er like viktig å være kritisk til å omorganisere funksjoner som fungerer godt. Skatteinnkrevningen er et eksempel på et område som fungerer godt og som fra og med den store skattebetalingsreformen som ble gjennomført i perioden 1957 – 1965 har hatt en hensiktsmessig organisering. Det at det finnes en rekke funksjonelle forbedringstiltak som kan gjennomføres innenfor fortsatt kommunal organisering er positivt og kan bedre skatteinnkrevningen ytterligere. Rådmannen mener at en eventuell statliggjøring med tilhørende sentralisering og omorganisering er mangelfullt utredet, og mangelen på analyser og konsekvensvurderinger gjør en sentralisering og omorganisering usikker. Dette vil medføre helt unødvendige problemer og tap av proveny.

Det er også viktig å presisere at de utgifter som kommunene vil spare ved at skatteinnkrevningen statliggjøres, vil bli tatt igjen i form av reduserte statlige tilskudd til kommunene.

INNSTILLING:

1. Det å beholde ansvaret for skatteinnkrevningen er meget viktig for kommunal sektor og for Norge.
2. Alle forslagene til funksjonelle forbedringer kan gjennomføres innenfor fortsatt kommunal organisering

Kjell Eivind Solberg
Rådmann

Formannskapetets behandling 28.09.2004:

*Ole Kristian Skjelle stilte spørsmål om han er inhabil i saken og fratrådte ved behandlingen.
Han ble enstemmig erklært som inhabil.*

VEDTAK: Enstemmig som innstillingen.

Sign:

Utskrift sendt:
- Finansdepartementet